

Sözcükte Anlam Özellikleri:

1)Gerçek (Temel) Anlam:

- Sözcüğün ilk aklımıza gelen anlamıdır.
- Gerçek yaşantıdaki anlamıdır.
- THY'nin uçağı artık Kanada'ya uçuyor. (Uçağın havada uçması)

2)Yan anlam:

- Sözcüğün, gerçek anlamda tamamen uzaklaşmadan, yeni kazandığı anlamdır.
- Ali, üniversitede okuyor.

3)Mecaz anlam:

- Sözcüğün gerçek anlamı dışında kullanılmasıdır.
- Söyledikleri karşısında dondum kaldım. (Soğuktan donmadığı için mecazdır.)
- Dün çok kötü rüya gördüm (rüya mecaz değil gerçek anlamdır.)

Sözcükte anlam olayları:

1)Benzetme:

- İki kavramın birbiri ile kıyaslanmasıdır. Cümleye genelde "gibi" sözcüğü gelir.
- Annen gibi sende çok azimlisin
- Ruhum özgürce kanat çırpıyor gökyüzünde. (Ruh, kuşa benzetilmiş)

2)Ad aktarması: (Mecazı Mürsel)

- Benzetme olmadan bir sözcüğün başka bir sözcük yerine kullanılması
- Ankara, bu kanunu kabul etmedi. (Ankara'da bulunan yönetimden sorumlu kişiler)
- Sınıf, gideceği piknik için çok heyecanlıydı. (Sınıftaki öğrenciler)

3)Deyim Aktarması:

- Benzetme yolu ile aralarında yakın ya da uzak ilgi bulunan iki kavramı birbirlerine aktarmaktır.

a)Doğadan insana aktarma:

- Çocuk civıltıları bir öğretmeni her zaman mutlu eder. (Kuş civıltısı insana verilmiş)

b)İnsandan doğaya aktarma:

- Her sabah kuşların şarkı söylemelerine uyanıyorum. (İnsana özgü şarkı söylemek kuşa verilmiş)

c)Doğadan doğaya:

- Güneş adeta adama süzülüyordu. (Güneşe, suyun özelliği olan süzülme özelliği verilmiş)

d)Duyular arası aktarım:

- Çok acı bir şekilde bize baktı. (Acı tadılır ama burada göz organının yaptığından bahsedilmiş)

4)Dolaylama:

- Tek bir sözcükle anlatmak yerine birden çok sözcük anlatmadır.
- Beyaz perde: sinema

5)Kinaye:

- Hem mecaz hem de gerçek anlamı ile kullanılmadır.
- Tüm şirket, Ahmet'in ayağını kaydırıldı.

6)Tariz (iğneleme)

- Bir durumu alaycı dille eleştirmektir.
- O kadar şişmansın ki rüzgar esse alır götürür seni

7)Ezel adlandırma:

- Olumsuz bir durumu yumuşatan sözcüklerdir.
- Çok sevdiğim dedem dün akşam rahmetli oldu. (öldü)

Sözcükler arası anlam ilişkileri:

1)Eş anlamlı sözcükler:

- Yazılış farklı, anlamı aynı olan sözcükler

- Kazım Karabekir'in lakabı "Şark Fatih" dir. (Şark = Doğu)

2)Eş sesli sözcükler:

- Yazılış aynı, anlamları farklı olan sözcükler
- Bu yaz daha sıcak olacak diyorlar
- Kurşun kalem ile yazı yazmayı sevmiyorum.

3)Zıt sözcükler:

- Bir aşağı sokakta market, yukarı sokakta ise eczane var.

4)Yakın anlamlı sözcükler:

- Aralarında bulunan ortak bir nedenden birbirlerinin yerlerine kullanılan sözcüklerdir.
- Direksiyonu sağa doğru çevir.
- Direksiyonu sağa doğru döndür.

5)Nicel-Nitel anlam:

a)Nicel anlam: Sayılabilen ve ölçülebilen durumlardır.

- Bize iki kilogram elma verir misin?
- Bu ev bize dar gelir.

b)Nitel anlam: Bir kavramın özelliğini bize verir.

- Ankara çok güzel bir şehir.
- Dün aşağı sokakta kırmızı Ferrari gördüm.

6)Genel ve özel anlam:

a)Genel: Tümünü belirten sözcüklerdir.

- Tüm insanda hayvan sevgisi olmalı

b)Özel: Tek bir varlığı belirtir.

- Bu köpek kimseyi ısırılmaz

7)Somut-Soyut anlam:

a)Somut: Duyu organları ile algılanabilen sözcüklerdir.

- Bana bir bardak su verir misin?

b)Soyut: Duyu organları ile algılanamayan sözcüklerdir.

- Yaptıklarına çok öfkelenim.

8)Yansıma sözcükler:

- Doğadaki sesleri bize veren sözcüklerdir.
- Şelale şırıl şırıl akıyordu.

Söz Öbeklerinin anlamı:

1)İkileme:

Cümlede bir şeyi pekiştirmek için kullanılır.

a)Aynı sözcüğün tekrarı ile:

Adım adım finale yaklaşıyoruz

b)Eş anlamlı sözcükler ile:

Haltercilerin hepsi güçlü kuvvetli kişilerdir.

c)Zıt anlamlı sözcükler ile:

Aşağı yukarı 4 yıl oldu seni görmeyeli

d)Yakın anlamlı sözcükler ile:

Doğru düzgün bir kıyafetin yok mu?

e)Biri anlamlı, biri anlamsız sözcükler ile:

Aramızda ufak tefek bir sorun oluştu.

f)İkisi de anlamsız sözcükler ile:

Her gün abur cubur tüketemezsin

2)Deyimler:

- Mecaz anlamı ile kullanılan sözcüklerdir.
- Etekleri zil çalmak (sevinmek)

- Kulak misafiri olmak (istemeden dinlemek)
- Göz kulak olmak (Birisine sahip çıkmak)
- Ağzını bozmak (Kötü kelimeler kullanmak)

3)Atasözleri:

- Yöreye özgü olan öğüt veren ve doğruluğu kabul edilen cümlelerdir.
- Damlaya damlaya göl olur.
- Ağaç yaşken eğilir.
- Dikensiz gül olmaz.
- Acemi katır kapı önünde yük indirir.
- Güneş balçıkla sıvanmaz.
- Sakla samanı gelir zamanı